

«Τραύμα που δεν επουλώνεται» - Ο συγγραφέας Γιώργος Χαριτωνίδης μιλά για την αιχμαλωσία του στην Τουρκία

[Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο / Συνεντεύξεις](#)

Σε συνέντευξη του στο ΚΥΠΕ, ο κ. Χαριτωνίδης εξιστόρησε τις εμπειρίες του από τον πόλεμο, ιστορίες ηρωισμού που έσωσαν την ζωή του και άλλων στρατιωτών, αλλά και αναπάντεχες στιγμές ανθρωπιάς κατά την αιχμαλωσία του στην Τουρκία, που, όπως ο ίδιος λέει, γι' αυτόν «αυτή είναι η μεγάλη ποίηση στη ζωή».

Ως «τραύμα που επηρεάζει την ψυχή» βιώνει την εμπειρία του ως στρατιώτης κατά την τουρκική εισβολή και την αιχμαλωσία του στην Τουρκία, ο συγγραφέας Γιώργος Χαριτωνίδης, εμπειρίες, που όπως και ο ίδιος εξομολογείται, ήταν και το έναυσμα να ασχοληθεί με την λογοτεχνία αφού πείστηκε από φίλους να καταγράψει τα όσα έζησε με αποτέλεσμα το βιβλίο με τα απομνημονεύματά του να βραβευτούν από το Υπουργείο Παιδείας στην Κύπρο.

Σε συνέντευξη του στο ΚΥΠΕ, ο κ. Χαριτωνίδης εξιστόρησε τις εμπειρίες του από

τον πόλεμο, ιστορίες ηρωισμού που έσωσαν την ζωή του και άλλων στρατιωτών, αλλά και αναπάντεχες στιγμές ανθρωπιάς κατά την αιχμαλωσία του στην Τουρκία, που, όπως ο ίδιος λέει, γι' αυτόν «αυτή είναι η μεγάλη ποίηση στη ζωή».

Στο βιβλίο του, «Αναμνήσεις με πολλά κουκούτσια, το πρώτο του λογοτεχνικό βήμα το 2003, περιγράφει τη στρατιωτική του θητεία, της οποίας η τελευταία μέρα θα ήταν την μέρα που ξεκίνησε η Τουρκική εισβολή, στις 20 Ιουλίου 1974. Περιγράφει τον πόλεμο και τις μάχες, και στο τελευταίο μέρος του βιβλίου, που είναι και το μεγαλύτερο, την περίοδο της αιχμαλωσίας.

Ο κ. Χαριτωνίδης βραβεύτηκε γι' αυτό του το βιβλίο, από το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου και μπήκε στη βραχεία λίστα των βραβείων στην Ελλάδα. Μεταφράστηκε και στα σερβικά. Ακολούθησαν κι άλλα, που πραγματεύονται το τραύμα του πολέμου, της αιχμαλωσίας, και της προσφυγιάς, μεταξύ άλλων θεμάτων. Τιμήθηκε για το συνολικό του έργο από το Ινστιτούτο Πολιτισμού με το βραβείο πεζογραφίας «Κύπρος Χρυσάνθης».

Όπως ο ίδιος εξομολογείται στο ΚΥΠΕ, αν δεν είχε αυτή την εμπειρία ίσως να μην ακολουθούσε την λογοτεχνική πορεία.

«Στις εκθέσεις στο Γυμνάσιο δεν τα κατάφερα και πολύ καλά, μια μικρή δυσλεξία ίσως, τώρα τελευταία την ανακάλυψα, τότε δεν έγραφα καλά,» είπε. Πείστηκε να γράψει αυτές του τις «περιπέτειες», όπως είπε, με ενθάρρυνση από τους φίλους του.

«Έγραψα το βιβλίο αλλά δεν τολμούσα να το εκδώσω, αλλά βγήκε καλό και έγινε βιβλίο,» είπε ο κ. Χαριτωνίδης. Έτσι ξεκίνησε η συγγραφική του πορεία.

«Πως είναι να αναβιώνετε το τραύμα του πολέμου και της αιχμαλωσίας, το να καταγράψετε τις εμπειρίες σας ήταν επώδυνο ή λυτρωτικό;», τον ρωτάμε.

«Το έγραψα μετά από 28 χρόνια που κάπως καταλάγιασε ο πόνος και το μίσος εναντίων των Τούρκων. Αυτή η απόσταση ήταν ωφέλιμη, και το έγραψα χωρίς συναισθηματικές εξάρσεις. Προσπάθησα και το έγραψα αντικειμενικά όπως τα έζησα τα γεγονότα,» είπε.

Μέσα από τις αφηγήσεις του, σκιαγραφείται η εποχή, αρχές του 1970, όπως η «μόδα», για παράδειγμα, των νεαρών της εποχής να έχουν στην τσέπη τους μια μικρή κτένα για να φτιάχνουν τα μαλλιά τους, στα οποία έβαζαν δαφνέλαιο, πριν βγουν στο «νυφοπάζαρο για φλερτ».

«Είχαν την χτένα στην τσέπη τους για να χτενίζονται όταν χαλούσε το μαλλί,»

λέει ο κ. Χαριτωνίδης.

«Αυτή την χτένα την είχαν και οι στρατιώτες,» είπε, προσθέτοντας ότι μετρούσαν πόσα δοντάκια έχουν οι χτένες, ήταν περίπου 40, οπότε τις τελευταίες μέρες της θητείας τους έκοβαν και ένα δοντάκι από την χτένα.

«Οι συνθήκες στο στρατό τότε ήταν πολύ σκληρές και ανυπομονούσαμε όλοι να τελειώσει η θητεία μας,» είπε. Η μέρα μηδέν όπου θα κόβονταν όλα τα δοντάκια για τη δική του απόλυση, ήταν η 20η Ιουλίου, 1974.

«Συνέπεσε δηλαδή η απόλυσή μας, με την εισβολή των Τούρκων,» είπε.

Γεννήθηκε στη Λάπηθο, και ξεκίνησε τη στρατιωτική του θητεία το 1972 στο 226 Τάγμα Πεζικού, τότε υπηρετούσαν για 25 μήνες, όπως αναφέρει, και στους τελευταίους μήνες της θητείας του μετατέθηκε στην Κερύνεια, στο 251 Τάγμα Πεζικού, όχι πολύ μακριά από το Πέντε Μίλι, από όπου ξεκίνησε η απόβαση των Τούρκων στο νησί. «Και ήμουν από τους πρώτους μάρτυρες που είδαν τις πρώτες σκηνές της εισβολής» είπε.

Θυμάται ότι του είχε ζητήσει ένας λοχίας να τον αντικαταστήσει να απαντά το τηλέφωνο και ότι ξημερώματα της 20ης Ιουλίου, τηλεφώνησε ένας στρατιώτης από ένα παρατηρητήριο που έβλεπε προς τη θάλασσα και ανέφερε ότι βλέπει πλοία πολεμικά. Έσπευσε να ενημερώσει τον αξιωματικό υπηρεσίας, που κοιμόταν εκείνη των ώρα, ο οποίος δεν το πίστεψε, λέγοντας ότι ο σκοπός «μάλλον είδε ψαροκάικα και νόμισε ότι ήταν πολεμικά πλοία».

«Ακολούθησε πανικός οι μάχες κάτω από το Τέμπλος, στο γήπεδο Πράξανδρος, μετά στην πρώτη φάση όσοι γλυτώσαμε, μας πήραν στον Κουτσοβέντη και ενωθήκαμε με ένα άλλο Τάγμα και συνεχίσαμε εκεί πάνω τις μάχες,» προσθέτει.

Πιάστηκε αιχμάλωτος στην δεύτερη φάση της εισβολής, στις 15 Αυγούστου.

«Θέλω να αναφέρω μια ηρωική γυναίκα, Κυθρεώτισσα, γιατί μετά που έσπασε η γραμμή μας δεν ξέραμε τις μας γινόταν, ούτε που να πάμε, βρεθήκαμε στην Κυθρέα, η οποία είχε περικυκλωθεί και είχαν αρχίσει οι εκκαθαρίσεις,» είπε. Αυτή η γυναίκα, τους είπε ότι είδε Τούρκους εισβολείς να συλλαμβάνουν στρατιώτες και να τους εκτελούν αμέσως.

«Μας πήρε στο σπίτι της, μας έβαλε να βγάλουμε τα ρούχα, μάλλον είχε αγόρια της ηλικίας μας, έτρεξε στα γύρω σπίτια μάζεψε ρούχα πολιτικά μας έβαλε ένα-ένα να κάνουμε μπάνιο και να ξυριστούμε,» είπε, και τους πήρε στην εκκλησία του χωριού που μαζεύτηκαν οι πολίτες που είχαν εγκλωβιστεί. «Ούτε ρωτήσαμε το

όνομα της, ούτε αυτή τα δικά μας, δεν είχαμε χρόνο, δεν είχαμε περιθώριο υπό τις συνθήκες να ρωτήσουμε,» είπε.

Το βράδυ, «μας μετακίνησαν στο Νέο Χωριό Κυθρέας,» και στην εκκλησία του Αγίου Χαράλαμπου, όπου και εκεί, είπε, οι γυναίκες του χωριού, οι οποίες ήταν εγκλωβισμένες το χωριό, διαπραγματεύτηκαν με τους Τούρκους στρατιώτες, «και τους επέτρεψαν να μαγειρέψουν για να μας φέρουν να φάμε,» είπε, προσθέτοντας ότι ήταν νηστικοί τρεις ημέρες.

Από εκεί, είπε, τους πήραν στις Αποθήκες Παυλίδη στη Λευκωσία, με τα χέρια και τα μάτια δεμένα, όπου «ευτυχώς ήρθε ο Ερυθρός Σταυρός και μας κατέγραψε».

Ο κ. Χαριτωνίδης αναφέρθηκε στις κακουχίες που υπέμειναν μέχρι την μεταφορά τους με οχηματαγωγό πλοίο στη Μερσίνα, το οποίο, αναφέρει, πήρε ώρες να φτάσει και ήταν απίστευτη ζέστη στο αμπάρι που τους είχαν.

Τους μετέφεραν με φορτηγά στις φυλακές των Αδάνων, όπου «μας υποδέχτηκαν με ιδιαίτερη βαρβαρότητα, ξύλο,» είπε.

Στα Άδανα, είπε, «άρχισε το μαρτύριο της πείνας», καθώς ήταν πολύ λιγοστό το φαί που τους έδιναν. Τους έφερναν για δείπνο ένα καρπούζι, «το οποίο δεν ήταν και πολύ μεγάλο και έπρεπε να φάμε 30-40 άτομα».

«Το έπαιρνε ο υπεύθυνος, το έκοβε σε τόσο λεπτές φέτες, που ήταν όπως το τσιγαρόχαρτο και όπως τα τρωσ γλιστρούν τα κουκούτσια,» είπε, προσθέτοντας πως σκέφτηκε ότι κάτι θα έχουν ωφέλιμο για τον οργανισμό, όπως βιταμίνες. «Και άρχισα να ψάχνω για κουκούτσια κάτω από τα κρεβάτια, στις γωνιές, τις μάζεψα, πήγαινα στην τουαλέτα τα έπλενα, και τα μασούσα,» είπε.

Από εκεί, προσθέτει, σκέφτηκε και τον τίτλο του πρώτου του βιβλίου.

Ο κ. Χαριτωνίδης θυμάται και αναπάντεχες στιγμές καλοσύνης από Τούρκους κατά τη διάρκεια της αιχμαλωσίας του, οι οποίες, όπως είπε, τον «συγκίνησαν βαθύτατα» και του έδωσαν την ευκαιρία «για την μεγαλύτερη ποίηση που έχω νοιώσει από ανθρώπους», συγκεκριμένα, ο στρατιώτης που τον φρουρούσε, με το όνομα Οκτέν, ένας καφετζής και ένας έφεδρος ανθυπολοχαγός, στους οποίους αφιέρωσε και το βιβλίο του, όπως και στους άλλους αιχμαλώτους.

«Άνθρωποι που είναι στην πλευρά των νικητών, όταν δείχνουν τέτοια συμπόνια και ανθρωπισμό στους ηττημένους, στους αιχμαλώτους, αυτή είναι η ποίηση,» είπε στο ΚΥΠΕ.

Είπε ότι αυτά τα βίωσε στη διαδρομή κατά τη μεταφορά τους από τα Άδανα σε

άλλες φυλακές, στην Αμάσεια.

«Ο στρατιώτης Οκτεν, που με πρόσεχε με το όπλο του και πιάσαμε κουβέντα, αυτός με τα λίγα αγγλικά, εγώ με κάτι λέξεις τουρκικές που έμαθα,» είπε, προσθέτοντας ότι σε κάποια στιγμή τον ρώτησε αν τα σχοινιά με τα οποία ήταν δεμένα τα χέρια του ήταν πολύ σφικτά και αν ήθελε να του τα χαλαρώσει. «Σκέφτομαι και τη μάνα σου, μου λέει, που θα κλαίει γιατί είσαι αιχμάλωτος,» είπε ο κ. Χαριτωνίδης, εκφράζοντας την συγκίνησή του γι' αυτή την έγνοια του Τούρκου στρατιώτη.

Αναφέρθηκε και σε ένα καφετζή σε μια περιοχή όπου σταμάτησαν τα λεωφορεία για να κρυώσουν οι μηχανές τους, ο οποίος μπήκε στο λεωφορείο με δίσκο με τσάι για τους στρατιώτες που τους πρόσεχαν, και του προσέφερε το τελευταίο τσάι που περίσσεψε. «Στεκόταν πάνω από εμένα, και μου λέει παρ' το εσύ, εγώ του λέω; Και με χτύπησε ελαφρά στην πλάτη και μου είπε κάτι στα τουρκικά σαν να μου λέει εσύ τι φταις. Και το πήρα, και από την δίψα μου και την πείνα μου, με ανέστησε. Αυτή η κίνηση, με συγκίνησε,» είπε ο κ. Χαριτωνίδης.

Η τρίτη περίπτωση ήταν ένας ανθυπολοχαγός «που μας γλύτωσε τη ζωή», όταν περνώντας από ένα χωριό, κοντά στο Τοκάτ, επιτέθηκε στα λεωφορεία κόσμος της περιοχής με τσάπες και άλλα εργαλεία. «Αν δεν ήταν αυτός ο αξιωματικός ο έφεδρος, θα μας είχαν σκοτώσει,» είπε.

Ανέφερε όμως ότι στη διαδρομή υπέστησαν πάρα πολλά βασανιστήρια, από στρατιώτες και από κατοίκους χωριών.

Ο κ. Χαριτωνίδης, είπε ότι έμεινε αιχμάλωτος περίπου ενάμιση μήνα μέχρι τη συμφωνία μεταξύ του τότε Προεδρεύοντα της Δημοκρατίας, Γλαύκου Κληρίδη, και του τότε Τουρκοκύπριου ηγέτη Ραούφ Ντενκτάς για ανταλλαγή Ελληνοκύπριων αιχμαλώτων με Τουρκοκύπριους «που είχαν μαζευτεί στο Ακρωτήριο και σε άλλα σημεία και που ήθελε ο τουρκικός στρατός να τους πάρει στο βόρειο μέρος».

«Δεν ήταν κακοποιημένοι οι Τουρκοκύπριοι, ήταν με όλα τα πράγματά τους, τις κιθάρες τους, εμείς είμασταν ξυπόλητοι, με σκισμένα τα ρούχα μας,» είπε, για την ανταλλαγή στο Λήδρα Πάλας.

Ερωτηθείς για το πως βιώνει κάθε χρόνο την επέτειο της εισβολής και αν του έμεινε τραύμα από αυτές τους εμπειρίες, ανέφερε ότι «το τραύμα δεν επουλώνεται».

«Το τραύμα αυτό αποκτά σαν νευρώνες και αισθητήρες και λειτουργεί σαν μια δεύτερη καρδιά και επηρεάζει την ψυχή. Δεν επουλώνεται το τραύμα,» είπε.

politis.com.cy